

Achtergrond en toelichting

Waarom inzetten op randenbeheer in mijn gebied?

Wetterskip Fryslân en provincie Fryslân hebben een onderzoek laten uitvoeren naar de gebieden waar metingen en modelberekeningen laten zien dat het behalen van de KRW doelstelling zonder extra maatregelen, in het geding komt.

Een parameter is een te hoog gehalte aan fosfaat.

Fosfaat komt vrij uit diverse bronnen, waaronder landbouw, transport via het watersysteem en de afkalving van oevers. Voor Fryslân is vastgesteld dat fosfaat uit landbouw(gronden) en rioolwaterzuivering de grootste bronnen zijn voor het oppervlakte water. Juist in deze gebieden proberen we met de impuls op randenbeheer het water op de gewenste kwaliteit te krijgen.

Waar zijn de meetpunten? Wetterskip Fryslân werkt met een eigen waterkwaliteitsmeetnetwerk. Dit netwerk zorgt voor een uitgebalanceerde waterkwaliteitsmeting over het gehele Friese watersysteem. In totaal bestaat dit meetnet uit ruim 200 meetpunten.

Waarom inzetten op randenbeheer?

De inzet op randen is een bewezen maatregel om deze belasting vanaf het land te reduceren. Per watersysteem/poldersysteem is dit maatwerk en kan de inzet variëren. Wetterskip Fryslân en Provincie Fryslân committeren zich aan de opgave om in 2027 de KRW doelen te behalen. Tegengaan van afspoeling meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen is hierbij een belangrijke maatregel.

De inzet op randenbeheer is een inspanningsverplichting.

De ANLb maatregel is een inspanningsverplichting. Samen met de overige KRW sporen, waaronder Deltaplan Agrarisch Waterbeheer, werken we aan het behalen van de KRW doelen in 2027. Hierbij is het nutriëntengehalte (ecologische ondersteunende parameter) richtinggevend voor het halen van de ecologische doelen van de KRW.

Heeft uitgesteld maaibeheer ook een aanvullend effect op uitloging naar de sloot?

Uitgesteld maaibeheer gecombineerd met de uitsluiting van bemesting en gewasbeschermingsmiddelen, bij voorkeur jaarrond, heeft een positief effect op de waterkwaliteit.

Wetterskip Fryslân en de provincie Fryslân zetten de komende jaren fors in op het verbeteren van de waterkwaliteit in het landelijke gebied. Daarvoor stelt de provincie extra budget beschikbaar binnen de subsidieregeling agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb). De agrarische collectieven zijn de uitvoerders van het feitelijke beheer in het veld.

Randenbeheer langs de sloot

Voor de inzet op waterkwaliteitsverbetering zijn speciaal voor dit doel pakketten ontwikkeld waarmee u als boer een rand vanaf de insteek van de sloot vrij houdt van bemesting en gewasbeschermingsmiddelen. U kunt hierbij kiezen uit een graslandrand of een akkerrand voor de akkerbouwgebieden. Optioneel aangevuld met ecologisch slootschonen en baggeren met de baggerspuit. De inzet van het randenbeheer dient als doel: Waterkwaliteitsverbetering en behalen van de KRW doelstelling in 2027, Extra ruimte voor biodiversiteit op de agrarische percelen.

Wettelijk verplichte bufferstrook

De basisrandvoorwaarden voor de GLB-basispremie (2023-2027) en vanaf 2024 de mestwetgeving geven een beperking in het gebruik van de bufferstrook direct naast de sloot. De inzet op randenbeheer vanuit de provincie en Wetterskip Fryslân is groter dan de verplichte bufferstrook. Vanaf 2023 geldt een generieke bufferstrook langs sloten van 3 m met een terugvaloptie naar 1 m voor overige wateren en 5 m met een terugvaloptie naar 3 m voor KRW-wateren. De opbrengst op deze bufferstrook valt hierdoor grotendeels weg. Door het aanbod vanuit uw collectief kunt u gebruik maken van een

redelijke vergoeding voor een verbrede rand middels het ANLb pakket. Hiermee krijgt u betaald voor de inspanning die u levert op deze rand naast de sloot.

Wat moet een boer doen voor deze vergoeding?

De belangrijkste voorwaarde is het uitsluiten van drijfmest/kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen op een iets bredere strook dan wettelijk verplicht is. Daarnaast wordt aan de boer gevraagd om, afhankelijk van het type gebied, de strook op een bepaalde manier te beheren. De specifieke voorwaarden daarvoor vindt u via uw agrarisch collectief. Optioneel kan voor een hogere vergoeding ook ecologisch slootschonen en/of baggeren met de baggerspuit worden ingezet.

Vergoeding en voorwaarde

De uitvoering van deze maatregelen kost u als boer een deel gederfd inkomen en de kosten voor de uit te voeren arbeid. Hiervoor krijgt u een vergoeding. Deze vergoeding is marktconform en naar mate de breedte van de rand, een vaste hectare vergoeding. U sluit een overeenkomst van 6 jaar met het agrarisch collectief. Hiermee heeft u als boer zekerheid over de gevraagde inspanning en de bijhorende vergoeding. U kunt deze maatregel tevens goed inpassen in de nieuwe GLB-Ecoregeling, of in de biodiversiteit - randvoorwaarden van uw melkfabriek of akkerbouw-afnemer.